

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΠΑΥΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΗ

ΚΕΡΥΝΕΙΑ '74

*Ομιλία του Λαζάρου Μαύρου στην τελετή Τιμής και Μνήμης για τον
Ηρωϊκό Διοικητή του 251 Τάγματος Πεζικού της Κερύνειας 20^{ης} Ιουλίου
1974(Οργάνωση: Παγκύπριος Σύνδεσμος Εφέδρων Πυροβολικού,26
Σεπτεμβρίου 2008)*

Ο Τ Α Ν ο φίλος και ικανός πρόεδρος του Παγκυπρίου Συνδέσμου Εφέδρων Πυροβολικού, Κώστας Δράκος, επέλεξε να μου αναθέσει το βαρύ καθήκον να ετοιμάσω τον αποψινό λόγο, Μνήμης και Τιμής, για τον χαμένο αντισυνταγματάρχη της Κερύνειας Πάυλο Κουρούπη, ομολογώ ότι: Δεν αντέταξα τις αντιρρήσεις που φυσιολογικά θα εδικαιούτο να προβάλει ο καθένας, που, όπως κι εγώ, δεν είχε το προνόμιο να γνωρίσει προσωπικά

- τον τραγικό διοικητή,
- του τραγικότερου 251 Τάγματος Πεζικού,
- του τραγικότατου Ιουλίου 1974,
- στις προδομένες Κερκόπορτες της Κερύνειας μας.

Ανέλαβα, λοιπόν, το καθήκον, Δ Ι Ο Τ Ι :

Όπως και τότε, «στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη, περπατώντας η δόξα μονάχη, μελετούσε τα λαμπρά παλικάρια»,

Ε Τ Σ Ι κι εμείς, μαζί της, στις Κερύνειας την ολόμαυρη ράχη, επί τριάντα τέσσερα συναπτά έτη, μελετούμε γονατιστοί κι επιστάμενα, ένα προς ένα και όλα μαζί τ' αλησμόνητα παλικάρια μας, που θυσιάστηκαν, «τοis κείνων ρήμασι πειθόμενοι», στις προδομένες κυπριακές Θερμοπύλες του 1974.

Ο Παύλος Κουρούπης,

που εμείς ποτέ προσωπικά δεν συναντήσαμε, μάς είναι έκτοτε οικείος.

- **Αδελφός αλησμόνητος.**
- **Σάρξ εκ της σαρκός μας.**
- **Και οστούν εκ των οστέων μας.**

Στοιχημένος μπροστά - μπροστά.

-Ανάμεσα στους πρώτους - πρώτους θυσιασθέντες, προμάχους της Κύπρου,

-απέναντι στις υπέρτερες δυνάμεις των ορδών του Αττίλα, που έφερε εδώ, στις από αιώνων ελληνικές ακτές της γλυκύτατης πόλης του αρχαίου κτήτορος Κηφέως, το τουρκοφόρο πραξικόπημα της ανθελληνικής χούντας των Αθηνών.

Στοιχημένος πλάι στον ηρωικό κυβερνήτη της Τορπιλακάτου «Τ-3»,

τον υποπλοίαρχο **Λευτέρη Τσομάκη**

και τους οκτώ από τους εννέα ηρωικούς ναύτες του:

- Τους Ελλαδίτες, **Βιτουλαδίτη, Καρέτσο, Δεριζιώτη, Στιβακτά.**
- Και τους Κυπρίους, **Καρεφυλλίδη, Φιερό και Κεφαλλονίτη.**

Που άφησαν την τελευταία τους πνοή στις 05.25 της 20^{ης} Ιουλίου 1974, αναμετρώμενοι, μόνοι, με τον τουρκικό στόλο εισβολής και την

τουρκική αεροπορία,στ' ανοικτά του λιμανιού της Κερύνειας μας,όπου έκτοτε είν' ο Υγρός τους Τάφος, χωρίς καν ένα τιμητικό στεφάνι.

Στοιχημένη η μορφή του Παύλου Κουρούπη,

-πλάι σ' εκείνη του ηρωικού αντισυνταγματάρχη **Γεώργιου Μπούτου** από το Ναύπλιο. Διοικητή του 286 Μηχανοκίνητου Τάγματος Πεζικού.

-Και του ομήλικού μας και παιδικού φίλου, ήρωα Ανθυπολοχαγού **Παντελή Χατζημάρκου** από τη Λευκωσία και των άλλων ηρωικών νεκρών του 286ΜΤΠ, που, υπό το φως της ημέρας, στάληκαν ν' αναμετρηθούν, με την, άνευ αντιπάλου, κυρίαρχη στους κυπριακούς ουρανούς, τουρκική πολεμική αεροπορία κι έπесαν μαχόμενοι στον Κοντεμένο, το πρωί της 20^{ης} Ιουλίου 1974.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ίσως από κάθε άλλον, ο αντισυνταγματάρχης Παύλος Κουρούπης και το 251 Τάγμα Πεζικού, υπήρξαν από την 19^η και την 20^η Ιουλίου 1974 και είναι έκτοτε,

- η ισχυρότερη,

- η πιο έμπρακτη,

- η εν τοις πράγμασι, απόδειξη

- και το, επί των πρόσω, τεκμήριο της προδοσίας που διαπράχθηκε

σε βάρος του ελληνισμού στην Κύπρο.

Προσοχή στο άρθρο «ΣΤΗΝ»:

Σε βάρος όχι μόνο του ελληνισμού **ΤΗΣ** Κύπρου, αλλά σε βάρος ολόκληρου του ελληνισμού **ΣΤΗΝ** Κύπρο.

Όταν την Παρασκευή 19^η Ιουλίου 1974,

ο τουρκικός αποβατικός στόλος, επισημάνθηκε ήδη να προσεγγίζει για απόβαση τις ακτές τής, επί σφαγής, Κερύνειας, η στρατιωτική κορυφή της ιεραρχίας της ανθελληνικής χούντας, της δικτατορικής κατάλυσης της δημοκρατίας στη γενέτειρά της,

- από το αρχηγείο **Μπονανο-προδότη**, των ελλαδικών Ενόπλων Δυνάμεων στην Αθήνα
- και το υπαρχηγείο **Γεωργιστο-προδότη** στο ΓΕΕΦ της Λευκωσίας,
- διέτασσαν την προδοτική απαγόρευση στον διοικητή του 251 Τάγματος Πεζικού της Κερύνειας.
- **Την απαγόρευση** υλοποίησης και εφαρμογής της αποστολής του για έγκαιρη άμυνα επί των προκαθορισμένων επάλλξεων.
- **Την απαγόρευση** της υπεράσπισης της ελευθερίας της πατρίδος, επί των ακτών, που προνοούσαν τα σχέδια επιχειρήσεων και αυτή καθ' εαυτή η ύπαρξη του συγκεκριμένου Τάγματος Πεζικού της Εθνικής Φρουράς, στη συγκεκριμένη περιοχή.

Τ Η Ν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 19^η Ιουλίου 1974,

από το μεσημέρι ήδη της παραμονής της εισβολής του Αττίλα, ο διοικητής του 251Τ.Π. Παύλος Κουρούπης, ζητούσε αυτοπροσώπως την άδεια των προϊσταμένων στο ΓΕΕΦ για να υλοποιήσει εγκαίρως τα σχέδια άμυνας και τη μετακίνηση των λόχων του, από το στρατόπεδο της Γλυκιώτισσας, στις θέσεις της πολεμικής τους αποστολής.

- **Τον διέταξαν να μην κάνει τίποτε.**
- **Τον διέταξαν να παραμείνει η μονάδα στο στρατόπεδό της.**

Ο στόλος εισβολής του Αττίλα πλησίαζε. Τον παρακολουθούσαν.

Και η διαταγή του αρχηγείου Μπονανο-προδότη και του υπαρχηγείου Γεωργιστο-προδότη ήταν να παραμείνει το 251 υπεράσπισης των ακτών της Κερύνειας, ανενεργό στο στρατόπεδό του.

Εύκολος στόχος για την τουρκική αεροπορία που ανέλαβε δράση από τα ξημερώματα της 20^{ης} Ιουλίου.

Η έναρξη της επίθεσης του Αττίλα ήταν στις 05.00.

Η Τορπιλλάκατος «Τ-3» θυσιαζόταν δυόμιση ναυτικά μίλια ανοικτά του λιμανιού της Κερύνειας στις 05.25.

Και το ΓΕΕΦ του Γεωργίτσο-προδότη, έδωσε τελικά τη διαταγή εμπλοκής με τον εχθρό στις **08.20 το πρωί**.

Τρεις και πλέον ώρες μετά την έναρξη του Αττίλα.

Οι τουρκικές δυνάμεις εισβολής, της ταξιαρχίας «Τσακμάκ», του ταξίαρχου **Σουλεϊμάν Τουντζέρ**, με πρώτο το Πενήντα Σύνταγμα του συνταγματάρχη **Ιμπαχίμ Καραογλάνογλου**, αποβιβάζονταν ανενόχλητες στο Πέντε Μίλι, χωρίς να έχουν απέναντί τους τις κάννες του 251 Τ.Π.

Φρόντισαν γι' αυτό,

ο Μπονάνος από την Αθήνα

κι ο Γεωργίτσης από τη Λευκωσία.

Στο σημείο αυτό, ανάγλυφα τα διαπραχθέντα από τους τρισχειρότερους Εφιάλτες του 1974, τα βρίσκουμε στο βιβλίο - μαρτυρία ενός λοχαγού, που εκείνη τη μέρα εκτελούσε καθήκοντα διοικητή της 31 Μοίρας Καταδρομών, στην ελεγχόμενη από τους πραξικοπηματίες Λευκωσία:

Στις δέκα το βράδι της Παρασκευής 19^{ης} Ιουλίου 1974,

στο διάδρομο του ΓΕΕΦ έξω από το Γραφείο Επιχειρήσεων, «ήσαν μαζεμένοι, εν ακαταστασία και με φωνασκίες, καμιά δεκαριά διοικητές μονάδων. Μάχιμοι αξιωματικοί, χρεωμένοι με σοβαρές πολεμικές αποστολές, που έμαθαν και από το BBC ότι ο τουρκικός στόλος εισβολής έπλεε προς Κερύνεια».

Ανάμεσά τους, στον διάδρομο του ΓΕΕΦ και ο τότε λοχαγός, με χρέη διοικητή της 31ΜΚ, **Ελευθέριος Σταμάτης**, που αναφέρει ότι:

«Ζητούσαμε, με αγωνία, να φύγουν αμέσως οι μονάδες από τα στρατόπεδα για τις θέσεις τους, σύμφωνα με τα επιχειρησιακά σχέδια [...] Σχεδόν γινόταν διαδήλωση. Κάποια στιγμή, επιτέλους, βγήκε στον διάδρομο ένας ταγματάρχης επιτελής του Γραφείου Επιχειρήσεων. Επικράτησε σιγή ιχθύος. Ήταν η στιγμή κατά την οποία, από υπεύθυνα χείλη, από την πηγή και όχι από φημολογίες, θα είχαμε αυθεντική και έγκυρη πληροφόρηση για τις εξελίξεις, καθώς και οδηγίες περί του πρακτέου... Ούτε λίγο, ούτε πολύ, μας απηύθυνε τέτοια λόγια: Κύριοι, μην ανησυχείτε. Δεν τρέχει τίποτε. Μας διαβεβαίωσαν από πάνω, από την Ελλάδα, ότι οι Τούρκοι κάνουν απλή επίδειξη δυνάμεως. Δεν υπάρχει πρόβλημα. Κύριοι, πάτε για ύπνο»!

ΤΟ ΙΔΙΟ ΒΡΑΔΙ, 19^{ης} Ιουλίου 1974,

ο τραγικός διοικητής του 286ΜΤΠ, του μοναδικού μηχανοκίνητου τάγματος της Εθνικής Φρουράς, με τα θωρακισμένα «Μπι-τι-άρ»,

ο αντισυνταγματάρχης Μπούτος,

εκλιπαρούσε να του επιτρέψουν να μαζέψει από το ΓΣΠ της Λευκωσίας τη μονάδα του και να μετακινηθεί νύκτα προς την Κερύνεια. Του το απαγόρευσαν. Τον κράτησαν μέχρι που ξημέρωσε στη Λευκωσία. Και τον έστειλαν, υπό το φως του ήλιου, του φρικτότατου εκείνου Σαββάτου 20^η Ιουλίου 1974, για να γίνει ο εύκολος στόχος της τουρκικής πολεμικής αεροπορίας στον Κοντεμένο, όπου κι ο ίδιος τραυματίστηκε θανάσιμα.

Ο Ι ΕΘΝΟΠΡΟΔΟΤΕΣ την ανθελληνικής χούντας στην Αθήνα και στη Λευκωσία, χρησιμοποίησαν και εκμεταλλεύτηκαν την αυτονόητη στρατιωτική πειθαρχία, για να προσφέρουν - πισώπλατα μαχαιρωμένα ήδη - την Κύπρο, για να προσφέρουν το 251ΤΠ, για να προσφέρουν το 286ΜΤΠ και τις άλλες - δεμένες από τους ίδιους - μονάδες της Ε.Φ., ως πρόβατα επί σφαγήν, στον εισβάλλοντα τουρκικό Αττίλα.

Χρησιμοποίησαν για το προδοτικό δέσιμο

και για το «**κύριοι, πάτε για ύπνο**»,

- την αυτονόητη για κάθε στρατιωτικό και
- σύμφυτη σε κάθε αξιωματικό,

- ένορκη υποχρέωση του, να εκτελεί άνευ αντιλογίας τας διαταγὰς των ανωτέρων του.

Και διέταξαν, οι επίορκοι, τον διοικητή του 251 Τάγματος Πεζικού, να παραμείνει το τάγμα στο στρατόπεδό του.

Και να μην αναπτύξει έγκαιρα τους λόχους του στις επάλλξεις, απέναντι στον ανενόχλητα πλησιάζοντα τουρκικό στόλο εισβολής.

Α Υ Τ Η Ε Ι Ν Α Ι

η πρώτη, η πλήρης,

αλλά και η τελική αλήθεια

διάπραξης της προδοσίας.

Η διαταγή διά της οποίας προσέφεραν στον Αττίλα, τον διοικητή Παύλο Κουρούπη, όλους τους αξιωματικούς, υπαξιωματικούς και οπλίτες του 251 ΤΠ, όλους τους Έλληνες και Ελληνίδες, της απ' αιώνων ελληνικής Κερύνειας, ως πρόβατα επί σφαγήν.

Τ Η Ν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 19η Ιουλίου 1974,

διαταγή εξ Αθηνών απαγορεύει στην Κερύνεια, απαγορεύει στην Κύπρο ν' αντιτάξει άμυνα απέναντι στον εισβάλλοντα τουρκικό Αττίλα.

Τ Η Ν ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 26^η Αυγούστου 1922,

ώρα έκτη απογευματινή, με διαταγή εξ Αθηνών, στο λιμάνι της Σμύρνης, τα πλοία του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, σηκώνουν άγκυρα, ανακρούουν πρύμναν κι εγκαταλείπουν στο έλεος της προέλασης των τουρκικών κεμαλικών δυνάμεων τον Μικρασιατικό Ελληνισμό.

Σμύρνη 1922 - Κερύνεια 1974.

Επιτρέψτε μου, λοιπόν, ακόμα μια μαρτυρία.

Άκρως ενδεικτική:

«Την Παρασκευή 26^η Αυγούστου 1922, ο υπολιμενάρχης Σμύρνης Αντώνιος Μπαχάς, εντόπισε τυχαίως και επιβίβασε βιαίως επί του αποπλεύσαντος την ημέραν εκείνην τελευταίου επιτάκτου ατμοπλοίου «Νάξος», τον ταγματάρχην πεζικού Κωνσταντίνον Μουτσούλα. Άμα τη εισόδω του «Νάξος» εις τον λιμένα της Χίου, ο ταγματάρχης Μουτσούλας, ανελθών επί του καταστρώματος του πλοίου, το οποίον ήτο κατάμεστον από αξιωματικούς και πολίτας, ανεφώνησεν:

‘Έπειτα από το αίσχος αυτό, την εθνικήν αυτήν συμφοράν,

δεν μας επιτρέπεται να πατήσωμεν χώμα Ελληνικόν.

Όλοι οι Έλληνες να πάμε να πνιγούμε.

Και πρώτος δίδω το παράδειγμα εγώ!

Και πράγματι, ερίφθη εις την θάλασσαν και επνίγη.

Οι Χιώτες ενταφίασαν αυτόν, εκβρασθέντα μετά τριήμερον,

εις την εκκλησίαν Άγιος Ιωάννης και

επί μαρμάρινης στήλης άγνωστος εχάραξε

‘ή καλώς ζην ή καλώς τεθνάναι τον ευγενή χρη’»,

έγραψε στη σελίδα 184 του βραβευθέντος υπό της Ακαδημίας Αθηνών,
«Χρονικού Μεγάλης Τραγωδίας»

ο αείμνηστος Σμυρνιός δημοσιογράφος Χρήστος Αγγελομάτης.

Επιστρέφουμε από το '22 στο '74:

Ο Παύλος Κουρούπης

ήταν μόνιμος αξιωματικός του Ελληνικού Στρατού. Από την πρώτη μέρα του πρώτου έτους στη Σχολή Ευελπίδων και, επί δεκαετίες, σε όλη τη μετέπειτα ζωή του, εκπαιδευόταν, και ως αξιωματικός εκπαιδευε τους υφισταμένους του, σε έναν κυρίως, πρώτιστο και αυστηρότατο κανόνα:

- Τη στρατιωτική πειθαρχία.

- Την υπακοή και την εκτέλεση, άνευ αντιλογίας, των διαταγών των ανωτέρων του.

Ο Παύλος Κουρούπης δεν ήταν από τους εκλεκτούς της Χούντας.

Κι ούτε από τους παρακοιμώμενους των πραιτοριανών της Χούντας. Όταν επελέγη για να αναλάβει διοικητής του 251ΤΠ στην Κερύνεια, είχε ήδη συμπληρώσει, σε άλλες μονάδες, τα προβλεπόμενα για διοίκηση τάγματος χρόνια του. Ανέμενε κανονικά την τοποθέτησή του σε επιτελικό γραφείο. Αντί τούτου στάλθηκε στην Κερύνεια διοικητής του 251ΤΠ. Θα υποπτευόταν απλώς ότι, κάποιος άλλος είχε ίσως ισχυρό μέσο, είχε κάποιων υψηλά ισταμένων την εύνοια και τού 'φαγε τη θέση. Δεν υποπτεύθηκε, δεν πέρασε απ' το νου του ότι κρίθηκε αναλώσιμος, όπως αναλώσιμη κρίθηκε η Κερύνεια.

Κι όταν, τελικά, το Σάββατο 20η Ιουλίου 1974,

μετά που οι μονάδες του 50 συντάγματος εισβολής του Αττίλα, αποβιβάστηκαν ανενόχλητες σαν τουρίστες και σταθεροποιήθηκαν στο Πέντε Μίλι, όταν, δηλαδή, ο Κουρούπης και το 251 Τ.Π. αφέθηκαν να αμυνθούν απεγνωσμένα,

ήταν πια αργά να πνίξουν τον εχθρό στη Θάλασσα:

Οι δυνάμεις του Αττίλα, στον αέρα, στη θάλασσα και στην ξηρά,

ήσαν, ήδη, κατά πολύ υπέρτερες.

Ο Κουρούπης, όμως, έμεινε εφ' ώ ετάχθη.

Με τις ισχνές του δυνάμεις κράτησε τους εισβολείς δύο μέρες έξω από την Κερύνεια. Προκαλώντας τους σημαντικές απώλειες.

Του συνταγματάρχη **Καραογλάνογλου** συμπεριλαμβανομένου ανάμεσα στους νεκρούς. Και του υποδιοικητή του 50 Συντάγματος, αντισυνταγματάρχη **Τζεβντέτ Αϊκάν** βαριά τραυματισμένου.

Για το τι έκανε και τι δεν έκανε επί του πεδίου της μάχης,

στις προδομένες Θερμοπύλες της Κερύνειας

το ηρωικό 251 Τ.Π. του Κουρούπη,

η χρησιμότερη ίσως μαρτυρία προέρχεται από τον επικεφαλής των αποβατικών δυνάμεων του Αττίλα, **στρατηγό Μπεντρετίν Ντεμιρέλ** και τα λεπτομερή απομνημονεύματά του.

Όπου περιγράφει πώς ο ίδιος κατέπλεε, με το 2^ο κύμα αποβάσεως, τη «**Δύναμη Ειδικής Αποστολής Μπόρα**» και τον επικεφαλής **ταξίαρχο Χακί Μπορατάς**, το πρωί της 22ας Ιουλίου 1974 στο Πέντε Μίλι, για να σώσει την **Ταξιαρχία «Τσακμάκ»**, από την ΑΠΕΛΠΙΣΤΙΚΗ κατάσταση στην οποία καθηλώθηκε επί δύο μέρες, στα 250 μέτρα της ακτής αποβάσεως:

-15 τουρκικά άρματα, 20 τεθωρακισμένα,

- τρία τάγματα πεζικού,

- ένα τάγμα πυροβολικού,

- δύο τάγματα πεζοναυτών,

- σύνολο ανδρών 3.500 του Αττίλα,

καθελωμένοι επί διήμερον στο Πέντε Μίλι, από τα πυρά:

- ενός λόχου τυφεκιοφόρων,

- ενός λόχου διοικήσεων,

- ενός λόχου υποστηρίξεως

- και τριών, ημι-άχρηστων ρωσικών αρμάτων T-34,

του Παύλου Κουρούπη.

Οι άλλοι δύο λόχοι του 251 Τ.Π. μάχονταν στα φυλάκια απέναντι στους Τούρκους στο Τέμπλος - Άγιο Ιλαρίωνα.

Το πιστοποιητικό για το μέγεθος της ανδρείας και του ηρωισμού του Παύλου Κουρούπη και των ηρωικών ανδρών του 251 Τ.Π., υπέγραψε ΑΥΤΟΠΤΗΣ ο στρατηγός του Αττίλα

Μπετρετίν Ντεμιρέλ:

Με την περιγραφή της απελπιστικής κατάστασης των εισβολέων στην ακτή του Πέντε Μίλι, την 3^η μέρα της εισβολής. Όπου έτρεμαν - γράφει - μην κατατροπωθούν.

Και εμέμφοντο αλλήλους, στα επιτελεία επιπέδου υψηλότερα του Σώματος Στρατού, ότι δεν προβλέψανε να έχουν ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΚΕΝΩΣΗΣ, από την ακτή αποβάσεως.

Εμείς εδώ δεν χρειάζεται να προσθέσουμε το παραμικρό.

Μαχόμενος, λοιπόν, διοικητής, του τραγικά προδομένου 251ΤΠ χάθηκε ο Κουρούπης.

Μέσα στον κλοιό των ορδών του διαρκώς ενισχυόμενου Αττίλα.

Στα δυτικά πρόσω της προδομένης Κερύνειας.

Πεζός μαζί με τον ασυρματιστή του.

Είχε δώσει και το διοικητικό του όχημα για ταχεία μεταφορά των δύο αντιαρματικών ΠΑΟ 57χιλιοστών του Λ.Υ.Τ.

Εκεί μαχόμενο τον είδαν την τελευταία φορά,

όσοι από τους άνδρες του μπόρεσαν τελικά να επιζήσουν.

Θεριστικές οι ριπές δύο πολυβόλων από ελάχιστη απόσταση,

δεν άφησαν τον από θαύμα διασωθέντα σε χαντάκι,

ανθυπολοχαγό Πλέτσα από το Κιλκίς,

ν' αναζητήσει την τύχη του διοικητή του, Παύλου Κουρούπη,

που, μόλις πριν τις αιφνιδιαστικές ριπές, μαζί ήσαν.

Ο ασυρματιστής του διοικητή, ο 20χρονος λοχίας Μιχαλάκης Κονναρής από την Τριμίκλινη, που μόλις πριν λίγο διαβίβαζε από δίπλα του, τις οδηγίες Κουρούπη, προς τον επικεφαλής του Λόχου Υποστηρίξεως Γιάννη Οικονομίδη, ευρισκόμενο προς τη μεριά του χωρίου Τριμύθι, έπαψε για πάντα να απαντά στις κλίσεις του ασυρμάτου.

Ο Υ Δ Ε Ι Σ τους είδε νεκρούς.

Ούτε τον Κουρούπη, ούτε τον Κονναρή.

Ουδείς, αιχμαλώτους.

Οι Τούρκοι εισβολείς δεν έδειξαν ότι είχαν στα χέρια τους,

για να επιδεικνύουν, να εξευτελίζουν, να φωτογραφίζουν και να υπερηφανεύονται, τον Παύλο Κουρούπη,

διοικητή του 251 Τ.Π. της Κερύνειας,

με υψωμένα χέρια και κάποιο λευκό πανί παράδοσης.

Δ ε ν π α ρ α δ ό θ η κ ε .

Αντισυνταγματάρχης πεζικού

Παύλος Κουρούπης

εκ Δένδρων Καλαμών.

Έκτοτε στον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων.

Α Λ Λ' ο ηρωικός και τραγικός Κουρούπης,

μάς είναι οικείος, αδελφός, προσφιλής,

μέσα και από μία επιπλέον, σημαντικότερη διαδρομή των δεκαετιών, που τον κρατάει ολοζώντανο στη μνήμη, ανάμεσά μας.

Αυτή η διαδρομή φέρει το όνομα **Μαίρη Κουρούπη**.

Και είναι φορτωμένη

μ' ένα όνομα βαρύ,

άξιο υπερηφάνειας.

Ένα όνομα, συνάμα φορτωμένο το βαρύτερο ξύλο του σταυρού.

Σ' έναν ατελείωτο, επί 34 ήδη χρόνια, Γολγοθά, μαρτυρίου και οδύνης.

Είναι η Μαίρη Κουρούπη, η σύζυγος

του αγνοούμενου αντισυνταγματάρχη.

Η αγωνάτιστη αγωνίστρια, στους φρικτά - φρικτότατα μάταιους,

επί 34 χρόνια, αγώνες των Συγγενών των Αδελώτων Αιχμαλώτων και Αγνοουμένων του 1974.

Στην αλύγιστη αυτή μορφή, τη Μαίρη Κουρούπη,

γνωρίσαμε τον άγνωστο σε μας προσωπικά,

χαμένο διοικητή του 251ΤΠ Παύλο Κουρούπη.

Το ίδιο εξάλλου συνέβη, με πλήθος άλλους πεσόντες και αγνοούμενους συμπολεμιστές μας, μονίμους, εφέδρους, κληρωτούς και εθελοντές, που δεν είχαμε ποτέ μέχρι το 1974 την τύχη της προσωπικής σύνδεσης.

- **ΜΕΣΑ** από τους αγώνες 26 ετών, της αλύγιστης **Ανδρειανής Πάλμα**, γνωρίσαμε εκείνο το 28χρονο παλικάρι τον έφεδρο πολεμιστή του 336 Τάγματος Πεζικού, του Αλευρομάγειρου, τον **Χαράλαμπο Πάλμα**.

Που χάθηκε ηρωικά μαχόμενος στον Άγιο Παύλο της Λευκωσίας 17^η Αυγούστου 1974. Επί 26 χρόνια αγνοούμενος, μέχρι που βρέθηκαν τα οστά του, θαμμένα στο στρατιωτικό κοιμητήριο, του άγους, της ντροπής και της ασέβειας, στη Λακατάμια το 2000.

- **ΜΕΣΑ** από τους αγώνες της αλύγιστης **Αγνής Χατζηνικολάου**, γνωρίσαμε τη μορφή του επί 33 χρόνια αγνοούμενου δικαστή από τη Γιαλούσα, του **Τάκη Χατζηνικολάου**, που τα οστά του βρέθηκαν μόλις πέρυσι σε κοινό τάφο δολοφονηθέντων εν ψυχρώ αδηλώτων αιχμαλώτων, στα τουρκοποιημένα χώματα της σκλαβωμένης Καρπασίας.

- **ΜΕΣΑ** από τους αγώνες της αλύγιστης **Χαρίτας Μάντολες** και των άλλων συζύγων, μητέρων και θυγατέρων των αγνοουμένων, γνωρίσαμε μία προς μία τις ηρωικές μορφές πλήθους αλησμόνητων αδελφών μας.

ΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ σήμερα σε αυτή τη σεμνή τελετή συντετριμμένοι.

Για να ομολογήσουμε τη συλλογική του έθνους ενοχή μας ότι:

ΔΕΝ ΠΡΑΞΑΜΕ όσα οφείλαμε

και όσα μπορούσαμε να πράξουμε.

Θα προσπαθήσω να το πω και να το εξηγήσω, απόψε μ' έναν άλλο τρόπο. Και συγχωρήστε μου, παρακαλώ, τη μακρηγορία.

Αισθάνομαι - και θα φανεί με πόσο πλήθος άλλους, το αισθανόμαστε μαζί - ότι:

Πρέπει να λεχθούν.

Χρωστάμε να τα πούμε.

Κυρίως να τα συλλογιστούμε, συλλογικά.

Όσο πικρά κι αν είναι.

Είναι όψεις και ουσία της συλλογικής μας ύπαρξης, που την ορίζουμε με το όνομα πατρίδα, πολιτεία, κρατικά οργανωμένη συλλογικότητα.

Απόψε τιμούμε τον ηρωικό Παύλο Κουρούπη.

- Ποιοι τον τιμούμε;

- Μερικές δεκάδες πολίτες.

Μετά από πρωτοβουλία ενός συνδέσμου πολιτών.

Δεν τον τιμά η πολιτεία.

Δεν είναι δική της πρωτοβουλία, ακόμα κι αν ήσαν (ή είναι) εδώ προσκεκλημένοι οι εκπρόσωποί της.

Η ίδια η πολιτεία, η πατρίδα, το συλλογικό «εμείς»,

έχει ξεχάσει κι έχει ξεγράψει από το 1974

και τον Κουρούπη και το 251 Τάγμα Πεζικού.

Κι όταν λέω πολιτεία, εννοώ και την κυπριακή και την ελλαδική.

Θυμηθείτε ότι το απέριττο μνημείο για τους πεσόντες και αγνοούμενους του Πυροβολικού, στο στρατόπεδο στην Αθαλάσσα, επίσης δεν ήταν η πολιτεία που σκέφτηκε να ανεγείρει.

- Έργο του Συνδέσμου των Εφέδρων Πυροβολικού ήταν.

- Όπως έργο του ίδιου Συνδέσμου ήταν να αναδείξει σε αυτήν εδώ την αίθουσα τον κορυφαίο ηρωισμό του τραγικού διοικητή αντισυνταγματάρχη **Στυλιανού Καλμπουρτζή** από τη Θεσσαλονίκη και των ηρώων ανδρών του, της **181** Μοίρας Πεδινού Πυροβολικού, που έπεσαν επί των πυροβόλων τους στο θυσιαστήριο του Συχαρί.

- Όπως έργο Συνδέσμου Επιζώντων Πολεμιστών ήταν εκείνο το μνημείο για τους 98 πεσόντες και αγνοούμενους του **256ΤΠ**, στην είσοδο της Ευρύχου.

- Το ίδιο και το μνημείο των ηρώων του **231ΤΠ** στο στρατόπεδο της 2ας Μεραρχίας στην Κλήρου.

- Το ίδιο και το μνημείο των ηρώων του **286ΜΤΠ** στον δημοτικό κήπο εκεί στην πλατεία Μακαρίου του 2^{ου} στη Λευκωσία.

- Και των ηρώων Καταδρομέων στο άλσος της Έγκωμης.

- Και το άγαλμα του ηρωικού ταγματάρχη **Τάσου Μάρκου** στον αποκομμένο δρόμο προς το τουρκοκρατούμενο στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ και το αεροδρόμιο Λευκωσίας.

Πολίτες είχαν την πρωτοβουλία.

Με προσωπικούς κόπους και μόχθους. Και από εισφορές κυρίως πολιτών τα ανήγειραν. Και μετά από παρακλήσεις πολιτών, οργανωμένων σε συνδέσμους, παρέστη στα αποκαλυπτήρια η πολιτεία, διά του προέδρου της ή άλλων επισήμων.

Ε Δ Ω θα προβώ σε μια προσωπική δημοσιογραφική αποκάλυψη:

Συγκλονιστικά ήσαν όσα ζούσαμε κάθε 20^η Ιουλίου παριστάμενοι στην τελετή στον **Τύμβο της Μακεδονίτισσας**. Εξ αιτίας των φυσιολογικών εκρήξεων οργής, πόνου και οίμωγής, των χαροκαμένων μανάδων και πατεράδων των πεσόντων αδελφών μας Ελλαδιτών.

Που υπέφεραν, όχι μόνο την απώλεια των παλικάριών τους, αλλά και τη στέρηση της αναγνώρισης της θυσίας τους από την ίδια την πολιτεία. Κυπριακή και ελλαδική.

Από το πνιγμένο στην πικρά, στόμα της μάνας του ηρωικού Ελδυκάριου, του Καταδρομέα, του Αεροπόρου του **Νοράτλας** και των άλλων ηρώων της Εθνικής Φρουράς, ΔΕΝ ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ ΠΟΤΕ εκείνο που είχε πει, μόλις έμαθε τη θυσία του γιου της, Τρεις του Μάρτη το 1957, η μάνα του Γρηγόρη Αυξεντίου:

«Χαλάλι σου πατρίδα το παιδί μου».

23^η Ιουλίου του 1995, λίγο πριν τις 9 το πρωί, ο τότε πρόεδρος Γλαύκος Κληρίδης, ταξίδευε προς τη Μαλούντα για το στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ, όπου θα ετελείτο το ετήσιο μνημόσυνο των πεσόντων. Μαζί του κι ο υφυπουργός Παντελής Κούρος. Στο στρατόπεδο θα αναγκαζόταν να σταθεί και πάλι μπροστά στους χαροκαμένους γονιούς. Πήραμε τηλέφωνο τον συνταξιεύοντα κ. Κούρο. Του θυμίσαμε την φρίκη της προ δύο ημερών τελετής στον Τύμβο. Και εκλιπαρήσαμε επιτέλους αυτή η πολιτεία, 21 χρόνια, τότε, μετά την θυσία των ηρώων, να αναγνωρίσει

έμπρακτα και ονομαστικά τον ηρωισμό ενός εκάστου και να απονεύμει τα μετά θάνατον οφειλόμενα παράσημα.

- Εισακουστήκαμε.

- Λίγη ώρα αργότερα, μόλις τελείωσαν οι ιερείς το τρισάγιο στο μνημείο της ΕΛΔΥΚ κι εκφωνήθηκε το προσκλητήριο πεσόντων, ο Κληρίδης πήγε στο μικρόφωνο. Και ανήγγειλε ότι ως πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, αποφάσισε να απονεύμει, μετά θάνατον, σε έναν έκαστο των πεσόντων Ελλαδιτών αδελφών μας το Παράσημο Προμάχων Ελευθερίας της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Οι σκηνές που ακολούθησαν ήσαν συγκινητικές.

Οι μαυροφορεμένοι Ελλαδίτες γονείς, με τα σκαμμένα πρόσωπα, φιλούσαν το χέρι του προέδρου.

Τον επόμενο χρόνο, 21^η Ιουλίου 1996, στο ετήσιο μνημόσυνο στην ΕΛΔΥΚ, όντως έγινε η απονομή, βάσει το καταλόγου που ετοίμασε η ΕΛΔΥΚ για τους ήρωές της, τους πεσόντες της Α' Μοίρας Καταδρομών και τους Αεροπόρους του καταρριφθέντος Νοράτλας.

Έκτοτε χρειάστηκαν, άλλων 10 χρόνων προσπάθειες για να πεισθεί η πολιτεία να απονεύμει το ίδιο παράσημο στους Κύπριους της Ε.Φ. πεσόντες του 1974.

Το έκαμε ο τότε πρόεδρος Τάσος Παπαδόπουλος το Σάββατο, 2 Δεκεμβρίου 2005. Μετά από 31 ολόκληρα χρόνια.

- **Γιατί, λοιπόν,** υπήρξε επί τόσες δεκαετίες, τέτοια ανάρμοστη συμπεριφορά της πολιτείας προς τους ήρωές της;

- **Γιατί** αυτή η περιφρόνηση της πατρίδας προς εκείνους που θυσίασαν τη ζωή τους πολεμώντας υπέρ πατρίδος;

- **Γιατί** η πατρίδα επέδειξε εντελώς αναποτελεσματική πολιτική στην υποχρέωσή της για αναζήτηση της τύχης των αγνοουμένων αδηλώτων αιχμαλώτων;

**Τι είδους πατρίδα - πολιτεία, είναι αυτή,
η κυπριακή και η ελλαδική,
που επιδεικνύει τόσο επαίσχυντη αδιαφορία
για τους ήρωες και τους αγνοούμενούς της;**

Επιτρέψτε μου, για να 'χουμε μέτρο σύγκρισης,
να θυμηθούμε ποια ήταν η στάση των προγόνων μας,
ποιο ήταν το περιεχόμενο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού μας,
απέναντι στους πεσόντες και αγνοούμενους.

Το 406 π.Χρ., διεξήχθη η φοβερή ναυμαχία στις Αργινούσες. Κοντά στη νήσο Λέσβο και την απέναντι ακτή της Ιωνίας. Νίκησε ο στόλος των Αθηναίων. Ωστόσο η νικήτρια αθηναϊκή δημοκρατία, δίκασε και καταδίκασε σε θάνατο τους οκτώ στρατηγούς που ήσαν επικεφαλής του στόλου της, στη νικηφόρα ναυμαχία των Αργινουσών: Τον Αριστογένη, τον Αριστοκράτη, τον Διομέδοντα, τον Περικλή, τον Ερασινίδα, τον Πρωτόμαχο, τον Θράσυλλο και τον Λυσία, **ΕΠΕΙΔΗ** κρίθηκαν ένοχοι ότι δεν περισυνέλλεξαν, ενώ όφειλαν, τους ναυαγούς εκείνων των πλοίων τους που καταστράφηκαν από τον εχθρικό στόλο.

2.380 χρόνια, αργότερα, δηλαδή από το 1974 και εντεύθεν,
η δική μας πολιτεία, κυπριακή και ελλαδική, επέδειξε πραγματική αδιαφορία
- **και** για τους ήρωές της,
- **και** για τους αγνοούμενούς της,

- και για όσους ανδραγάθησαν πολεμώντας,
- αλλά, **π ρ ο σ έ ξ τ ε**, διότι είναι πολύ σημαντικό:
- πραγματική αδιαφορία επέδειξε
- και για τους λιποτάκτες
- και για τους προδότες.

Αυτή η πατρίδα

ούτε τον Κουρούπη τίμησε,
 ούτε τον Γεωργίτση δίκασε,
 ούτε τον Μπονάνο τιμώρησε.

Τι είδους πατρίδα είν' αυτή;

Το ερώτημα δεν είναι ρητορικό.

Παρακαλώ να έχω την υπομονή σας και την προσοχή σας, για να καταθέσω, απόψε, **Γ Ν Ω Μ Η**.

Γ Ν Ω Μ Η ψημένη μέσα στη φωτιά και την αισχύνη της εθνικής ατίμωσης του 1974.

- Μέσα στις φλόγες του ολοκαυτώματος της Σμύρνης 1922.

- Φορτωμένη τ' αδελφικό αίμα των **εμφυλίων ολέθρων**

του 1971 - 1974, του 1944 - 1949, του 1915 - 1917.

- Και από πιο πριν, στον μακρύ αποκρουστικό κατάλογο της εκάστοτε ενδημικής των Ελλήνων εμφύλιας πανούκλας.

- Από το εναρκτήριο εμφύλιο, «**μήνιν άειδε θεά**»

της αρχέγονης Ιλιάδος του Ομήρου,

ως το φρικτό ραδιοφωνικό

«ο Μακάριος είναι ήδη νεκρός»,

της αποφράδος 15^{ης} Ιουλίου 1974.

Ευελπιστώ αυτή η γνώμη

ν' αποβεί **«χρηστόν βούλευμα»**.

Έτσι όπως το όρισε στις ΙΚΕΤΙΔΕΣ

ο αρχαίος μας τραγώδης ο Ευριπίδης, λέγοντας:

«Τις θέλει πόλει χρηστόν τι βούλευμα ες μέσον φέρει έχων;» (Ποιος έχει γνώμη που ωφελεί την πόλη - την πολιτεία, την πατρίδα - και θέλει σ' όλους να την φανερώσει;)

Κυρία Μαίρη Κουρούπη, αγαπητές φίλες και φίλοι.

Πολλές φορές όταν ακροαζόμαστε με προσοχή τους επιμνημόσυνους λόγους που εκφωνούν οι αρμόδιοι της πολιτείας σε τελετές για τους πεσόντες, ανακαλύπτουμε πόσο σπουδαία αποσπάσματα δανείζονται από τους αρχαίους μας προγόνους.

Ιδιαίτερη τους προτίμηση είναι να αντιγράφουν - στα λόγια μόνο, φευ -

φράσεις από τον Περικλέους Επιτάφιο του Θουκυδίδη.

Απ' εκεί παίρνουν το:

«ανδρῶν επιφανῶν πάσα γη τάφος».

Π ό σ ο όμως γνοιόστηκαν εμπράκτως ν' ακολουθήσουν το,

«ανδρῶν αγαθῶν έργω γενομένων, έργω και δηλούσθαι τας τιμάς;»
Που σημαίνει ότι: Άνδρες που δοξάστηκαν με τα έργα τους, με έργα θα πρέπει να τιμώνται.

Εκεί είναι, επίσης, και η «μυστική συνταγή» επιβίωσης του ελληνισμού, από την αυγή της πανάρχαιας ιστορίας ως τις μέρες μας:

«Οὐς νυν ημεῖς ζηλώσαντες

**και το εύδαιμον το ελεύθερον,
το δ' ελεύθερον το εύψυχον κρίναντες,
μη περιοράσθε τους πολεμικούς κινδύνους».**

Επειδή οι Έλληνες, ευδαιμονία, ύψιστη δηλαδή ευτυχία, κρίναμε ότι είναι μόνο η λευτεριά. Και ότι, μόνο με την ευψυχία κερδίζεται η ελευθερία.

Αυτός ο έρωας ελευθερίας, με τεχνουργό την ευψυχία, είναι τελικά το μυστικό του τρόπου ζωής των Ελλήνων, δια μέσου των αιώνων.

Και εκείνο το «**ζηλώσαντες**»! Του 431 π.Χ. Αυτή η σπουδαιότερη σε ατομική και συλλογική ενέργεια λέξη «κλειδί», του αρχαίου κειμένου, που φανερώνει τον θαυμασμό των επιζώντων απέναντι στον **αξιοζήλευτο** ηρωισμό των ανδρείων, που μαχόμενοι υπέρ πατρίδος θυσιάστηκαν:

- Ο Υ Σ Ν Υ Ν Η Μ Ε Ι Σ ΖΗΛΩΣΑΝΤΕΣ ! Λέξη «κλειδί», αλλά και σκυτάλη, διά μέσου των αιώνων.

Όχι μόνο νυν, αλλά και αεί.

Εις τους ελληνικούς αιώνας των αιώνων.

Ακούστε την, στην 78^η στροφή του **Ύμνου εις την Ελευθερίαν**, που έγραψε 2.254 χρόνια αργότερα, μήναν Μάϊον του 1823, Διονύσιος Σολωμός, Ζακύνθιος:

«Ω Τριακόσιοι! Σηκωθείτε

Και ξανάλθετε σ' εμάς

Τα παιδιά σας θέλ' ιδείτε

Πόσο μοιάζουνε με σας».

Ζηλώσας, Λεωνίδα των Θερμοπυλών, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος και όλοι οι εν τη Πόλη κατοικούντες «πάντες αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν και ου φεισόμεθα της ζωής ημών».

Ζηλώσας του Λεωνίδα το Μολών Λαβέ, στον Μαχαιρά της 3^{ης} Μαρτίου 1957, ο Γρηγόρης Αυξεντίου.

ΟΥΣ ΝΥΝ - και αεί λοιπόν - ΗΜΕΙΣ ΖΗΛΩΣΑΝΤΕΣ...

Ο Επιτάφιος που εκφώνησε το 431 π.Χ., ο 1^{ος} των Αθηναίων πολίτης, ο Περικλής του Ξανθίππου και κατέγραψε ο 1^{ος} στην οικουμένη ιστορικός, ο Θουκυδίδης, αποτελεί αειθαλές αριστούργημα λόγου. Διά μέσου των αιώνων κόσμημα, όπως οι ανά τον κόσμο κορυφαίοι μελετητές επιμένουν.

Και, προπαντός, ΥΜΝΟ στη γενέθλια της δημοκρατίας πολιτεία των αρχαίων Αθηναίων.

Γι' αυτό, άλλωστε, και στο προσχέδιο του «ευρωπαϊκού συντάγματος» που ο Γάλλος πολιτικός Ζισκάρ ντ' Εστέν είχε παραδώσει στον προεδρεύοντα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, προοίμιο τέθηκε, από τον Επιτάφιο του Θουκυδίδα, το Β-37:

«Χρώμεθα γὰρ πολιτείαν

καὶ ὄνομα μὲν διὰ το μὴ ἐς ολίγους

ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκείν

δημοκρατία κέκληται».

Εκεί λοιπόν, στο γράμμα και στο πνεύμα της σπουδαιότερης

επινόησης του ανθρώπινου πνεύματος και της ανθρώπινης πράξης,

για την έννοια της πατρίδας και της πολιτείας,

- στην «τεχνογνωσία» της αρχαίας Αθηναϊκής Δημοκρατίας

- και στο άθλημα του συλλογικώς πολιτεύειν,

- στην αρμονική ταύτιση της έννοιας **πολίτης** με την έννοια **οπλίτης**,

- εκεί όπου, το **αμύνεσθαι περί πάτρης** δεν περιορίζεται μόνο στο πάτριο έδαφος και στον όμαιμο, τον ομόγλωσσο και ομόθρησκο λαό - δήμο -

πλήθος, αλλά εκτείνεται, ισοσθενώς σπουδαιότατα, και στο δημοκρατικό πολίτευμα,

- εκεί όπου ο αρχαίος όρκος «ου καταισχυνώ όπλα τα ιερά, ουδέ εγκαταλείψω τον παραστάτη ότω αν στοιχήσω», δεν περιορίζεται μόνο στο καθήκον «αμυνώ δε και υπέρ ιερών και οσίων και μόνος και μετά πολλών, την πατρίδαν δε ουκ ελάσσω παραδώσω»,

- αλλά καθορίζει, εξίσου, ύψιστη την υποχρέωση:

«και ευηκοήσω των αεί κρινόντων

και τοις θεσμοίς τοις ιδρυμένοις πείσομαι

και ούστινας αν άλλους το πλήθος ομοφρόνως ιδρύσηται»,

- ώ σ τ ε , «αν τις αναιρεί τους θεσμούς

ή μη πείθεται ούκ επιτρέψω»,

α λ λ ά και π ά λ ι «αμυνώ δε μόνος και μετά πολλών

και ιερά τα πάτρια τιμήσω»,

- Δ Ι Ο Τ Ι , εξίσου πάτριο, εξίσου όσιο και ιερό, είναι, μέσα στην έννοια της πατρίδας, μαζί με το έδαφος και τον λαό, ΚΑΙ το δημοκρατικό πολίτευμα. Η ανάπτυξη και η άνθησή του. Όπως το πλήθος, ο δήμος, ο κυρίαρχος λαός, εκάστοτε «ομοφρόνως ιδρύσηται», στην **Δημοκρατίαν την Αθήνησιν**,

- εκεί λοιπόν μπορούμε να βρούμε επίκαιρες και ολόφρεσκες, συγκρίνοντας κυρίως εξ αντιδιαστολής με τα τωρινά μας, κάποιες απαντήσεις στα κρίσιμα σημερινά ερωτήματα που φρικτά μας βασανίζουν:

- **Τι είδους πατρίδα είν' αυτή που έχουμε;**

- Ποιάς ποιότητας;

- Και, προπάντων, ποιανού μέλλοντος πολιτεία,

θα κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας;

Πατρίδα - πολιτεία είναι, πρώτ' απ' όλα, με ποιο τρόπο, κάθε φορά, οι πολίτες - οπλίτες της, πολιτεύουν. Ας αναρωτηθούμε, με τον κατάλογο του Θουκυδίδη ανά χείρας, πόσο παρωχημένα ή σύγχρονα είναι, μετά από δυόμιση χιλιάδες χρόνια, αυτά τα ερωτήματα:

1. Έχουμε τοποθετήσει πάνω απ' όλα τη λευτεριά; Είναι εύδαιμον και για μας το ελεύθερον;
2. Καλλιεργούμε την ευψυχία, προκειμένου να διεκδικήσουμε την ελευθερία και για τα παιδιά μας να την εξασφαλίσουμε;
3. Κατορθώσαμε μήπως, στο δημοκρατικό μας πολίτευμα, την εξουσία να την ασκεί όλος ο λαός και όχι κάποιοι λίγοι πολίτες;
4. Ντρεπόμαστε, άραγε, όσοι δεν ενδιαφερόμαστε για τα πολιτικά ότι, δεν κρινόμαστε απλώς αδιάφοροι, αλλά άχρηστοι καταντούμε να θεωρούμαστε;
5. Αναδεικνύουμε, μήπως, στα δημόσια αξιώματα εκείνους που είναι οι πραγματικά ικανοί και οι άξιοι, ανεξαρτήτως τάξεως, οικογενειακής ή κομματικής προελεύσεως και πλούτου;
6. Πειθαρχούμε στους νόμους όχι από φόβο για τις ποινές, αλλά από εσωτερικό σεβασμό και ντρεπόμαστε, άραγε, να παρανομήσουμε;
7. Αντικρίζουμε τους κινδύνους με αυτοπροαίρετη ανδρεία ή μήπως επειδή μας επιβάλλει ο νόμος την υπακοή;
8. Φροντίζουμε τα δημόσια πράγματα όπως τις ιδιωτικές μας υποθέσεις;
9. Τον πλούτο μας τον έχουμε για να τον χρησιμοποιούμε σε έργα ή μόνο για να καυχιόμαστε;
10. Αγαπούμε το ωραίο, αλλά μένουμε απλοί και φιλοσοφούμε χωρίς να γινόμαστε νωθροί; «Φιλοκαλούμεν τε γαρ μετ' ευτελείας και φιλοσοφούμεν άνευ μαλακίας»;
11. Καλλιεργούμε άφοβα τον ελεύθερο διάλογο για ν' ακούμε όλες τις γνώμες, να φωτίζουμε όλες τις πτυχές, ώστε ν' αποφασίζουμε τα πιο σωστά;

12. Μήπως έχουμε την αναγκαία γενναιότητα που δεν κάμπτεται μπροστά σε όσα από πριν ζυγίζουμε ως φοβερά, ούτε λιποτακτούμε απέναντι στον κίνδυνο;

13. Θεωρούμε, άραγε, την ανδρεία ως στολίδι της πολιτείας;

14. Προτιμούμε την αντίσταση, έστω κι αν οδηγήσει στον θάνατο, παρά τη δειλία και μια ζωή ντροπιασμένη;

15. Έχουμε, μήπως, αποδείξει στην πράξη, ως πολιτεία, πως ενστερνιζόμαστε το αξίωμα ότι, εκεί όπου ορίζονται σπουδαία έπαθλα για την ανδρεία, εκεί και υπάρχουν οι άριστοι πολίτες;

(«άθλα γαρ οίς κείται αρετής μέγιστα, τοις δε και άνδρες άριστοι πολιτεύουσιν»).

ΕΙΝΑΙ όλ' αυτά, κυρίες και κύριοι, μερικά μόνο από τα ερωτήματα που γεννά η σύγκριση με όσα ο Περικλέους Επιτάφιος του Θουκυδίδη, **τεκμηριώνει** ότι αποτελούσαν το περιεχόμενο της έννοιας πατρίδα - πολιτεία - πολίτης - οπλίτης, που επινόησε, εκεί, κάτω από τον ιερό βράχο της Ακροπόλεως και στην Πνύκα, η των προγόνων μας **ένοπλη δημοκρατική σοφία**.

ΘΑ ΕΡΩΤΗΘΟΥΜΕ, ίσως:

- Μα, ζούσε, άραγε, τέτοιου είδους πατρίδα, Μάρτιο του 1957, στην αγγλοκρατούμενη Κύπρο, η γριά Αντωνού, μάνα του Γρηγόρη Αυξεντίου, όταν κραύγαζε **«χαλάλι σου πατρίδα το παιδί μου»;**

- Και βέβαια την ζούσε! Εντελώς επικείμενη!

Ψυχή τε και σώματι, ευλογημένη την ερχόμενη.

Μετά βεβαιότητας επικείμενη. Δ ι ό τ ι:

Ζούσε τον, υπέρλαμπρου ηρωισμού, αγώνα της ΕΟΚΑ, όπου κάθε θυσία, βιώνόταν ως μία ακόμη προστιθέμενη βεβαιότητα για την απελευθέρωση της πατρίδας.

Και ποια, άραγε, πατρίδα μπορούσε να είναι πιο τέλεια από εκείνην που για χάρη της, ο ανθός της ανδρείας και της λεβεντιάς, γινόταν αυτοπροαιρέτως, ολοκαύτωμα στο Μαχαιρά και ανέβαινε στην αγχόνη των Εγγλέζων, περήφανα τραγουδώντας,

«απ' τα κόκκαλα βγαλμένη

των Ελλήνων τα ιερά

και σαν πρώτα ανδρειωμένη,

χαίρε, ώ χαίρε ελευθεριά»;

«Περί τοιαύτης ουν πόλεως,

μαχόμενοι ετελεύτησαν»!

- Το ίδιο όμως, άραγε, ποια μάνα, ποια σύζυγος, ποια αδελφή, ποια θυγατέρα, ποια οικογένεια, ηρωικού αδελφού μας του 1974, έζησε τότε, ή έκτοτε, στη διάρκεια των 34 ήδη ετών;

Ε Α Ν, λοιπόν, πράγματι, εκείνους που για την πατρίδα θυσίασαν τη ζωή τους, θέλουμε, εξ όλης της ψυχής και εξ όλης της διανοίας, να τιμούμε όπως τους αξίζει, και εάν, αυτό κάνοντας, έχουμε τη βεβαιότητα ότι μεταλαμπαδεύουμε και κληροδοτούμε στα παιδιά μας και στα εγγόνια μας, μια πατρίδα **άξια** για να την αγαπούν και για να τη γνοιάζονται,

ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ πρέπει πρώτ' απ' όλα να φροντίζουμε.

Τη ν α π ε λ ε υ θ έ ρ ω σ ή της:

Κερύνειας, Μόρφου, Αμμοχώστου και Καρπασίας

συμ - πε - ρι - λαμ - βα - νο - μέ - νων.

Το δημοκρατικό της πολίτευμα να κάνουμε ουσιαστικό.

Την ισχύ και τη δύναμή της:

Πολιτική, διπλωματική, οικονομική, κοινωνική,

μορφωτική, κυρίως στρατιωτική και πρωτίστως ψυχική.

Την ποιότητά της. Και το μεγαλείο της.

Σαν προσωπική, του καθενός μας, υπόθεση.

Μόνο έτσι, με έργα πατρίδος

«δηλούσθαι τας τιμάς»

και για τον Παύλο Κουρούπη

και για κάθε ένα από τα λαμπρά παλληκάρια μας.

Για νάναι υπερήφανα, παιδιά και εγγόνια και τέκνα τέκνων, πώς τούτη η πατρίδα, των Ελλήνων και Ελληνίδων η κυπριακή και ελλαδική πολιτεία, πρωτίστως κι εμπράκτως τιμά όσους γι' αυτήν και τη λευτεριά της, τη ζωή τους δεν δείλιασαν να θυσιάσουν.

Παρασκευή 26^η Σεπτεμβρίου 2008

Λάζαρος Α. Μαύρος